

Programma Aanpak Stikstof (PAS)

Standpunt ANWB

De ANWB is er voor veilige en robuuste mobiliteit en staat ook voor het behoud van de unieke Nederlandse landschappelijke waarden. Dit maakt de stikstofproblematiek ook voor de ANWB complex. De ANWB maakt zich uiteraard zorgen voor de bereikbaarheid nu veel projecten die daaraan bijdragen als gevolg van de stikstofproblematiek stil liggen, maar constateert tegelijkertijd ook dat er maatregelen genomen moeten worden om de natuur- en landschappelijke waarden van Nederland te beschermen door stikstofdeposities in Nederland te verminderen.

De ANWB pleit voor een juridisch robuuste en toekomstbestendige oplossing die zowel ruimte geeft voor mobiliteit en de aanleg van nieuwe infrastructuur om de bereikbaarheid te verbeteren en tegelijkertijd de unieke landschappelijke waarden van Nederland behoudt.

De volgende overwegingen hebben tot ons standpunt geleid:

Balans

De ANWB ziet dat de stikstofdepositie in Nederland in verhouding tot andere Europese landen te hoog is. Een hoge stikstofdepositie heeft nadelige gevolgen voor kwetsbare natuurgebieden (biodiversiteit). Door te hoge stikstofdeposities verdwijnt een deel van de unieke Nederlandse landschappelijke waarden. Het behoud van die landschappelijke waarden zijn voor de leden van de ANWB erg belangrijk. Jaarlijks trekken velen erop uit om de bloeiende heide op de Veluwe te bewonderen of om te genieten van uitgestrekte duinlandschappen.

Tegelijkertijd maakt de ANWB zich zorgen over de bereikbaarheid van Nederland. Veel projecten die nodig zijn om de bereikbaarheid van Nederland te vergroten zijn afgelast of (ernstig) vertraagd. Denk daarbij aan infrastructuur waarmee knelpunten op de weg of op het spoor worden opgelost, of aan de aanleg van (snel)fietsroutes die een bijdrage leveren aan de transitie naar meer duurzame vormen van mobiliteit. Er moet dus een balans gezocht worden tussen mobiliteit (en andere economische activiteiten) en natuurbehoud. Per slot van rekening willen mensen met een warm hart voor natuurbehoud ook ergens wonen, werken en zorgeloos en betaalbaar onderweg kunnen zijn.

Dalende trend

De ANWB bepleit maatregelen die substantieel bijdragen aan het verminderen van stikstofdeposities, op korte en op de lange termijn. De ANWB is niet voor maatregelen op de korte termijn die gebruikers op hoge kosten jagen en nauwelijks bewezen effect (zullen) hebben. Mensen hebben hun huidige vervoermiddel gekocht met een bepaald kostenplaatje en gebruiksduur in hun hoofd en hebben veelal geen handelingsperspectief (lees: op korte termijn een ander, schoner voertuig kopen). Dit speelde ook in de besprekingen rondom de totstandkoming van het Klimaatakkoord. Ook toen was de ANWB geen voorstander van allerlei uitstoot-reducerende maatregelen die het autogebruik duurder zouden maken.

De ANWB betwijfelt of het (tijdelijk) verlagen van de maximumsnelheid voor personenauto's op de snelweg daadwerkelijk substantieel bijdraagt aan het verlagen van stikstofdeposities. Hoe groter de snelheidsvermindering, hoe meer weerstand. Vooral een mogelijke snelheidsverlaging naar 100 km/u kent veel tegenstanders. Leden verwachten niet dat een snelheidsreductie veel effect zal hebben op uitstootreductie, verbetering van luchtkwaliteit of verduurzaming. Ook verwachten leden niet dat een snelheidsreductie positieve gevolgen heeft op de doorstroming en de verkeersveiligheid.

De ANWB wil in elk geval niet dat het Nederlandse wegennet veranderd in een lappendeken van verschillende maximumsnelheden. Het wordt voor de weggebruiker dan onnodig ingewikkeld. De ANWB pleit voor een rustig en daarmee veilig wegbeeld.

Drie sporen

De ANWB ziet voor de middellange en lange termijn drie belangrijke sporen die tot een reductie van stikstofuitstoot moeten leiden.

1. In het Klimaatakkoord wordt ingezet op een **overgang naar uitstootvrije (elektrische) mobiliteit**. Hierdoor verdwijnt op den duur de stikstof (en CO₂) uitstoot die door mobiliteit wordt veroorzaakt. De transitie van auto's op fossiele brandstoffen naar elektrische personenauto's zal tot na 2030 duren.
2. In juni heeft de ANWB, samen met 24 andere vervoerspartijen in de Mobiliteitsalliantie, het Deltaplan gepresenteerd waarin voorstellen worden gedaan voor **een transitie waarin flexibiliteit/keuzevrijheid en uitstootvrij vervoer centraal staat** (OV, fiets, overstappunten/hub's, MaaS). Punt van grote zorg is dat een groot deel van de daarvoor benodigde investeringen in infrastructuur nu in gevaar komt vanwege de PAS-uitspraak.
3. In het Klimaatakkoord staat dat een aantal varianten van **Betalen naar Gebruik** wordt onderzocht. Zo'n stelsel zal stimuleren dat mensen nog bewustere mobiliteitskeuzes gaan maken, waardoor de stikstofuitstoot van het verkeer kan teruglopen.

Voor meer informatie kan contact worden opgenomen met:

Naam:	Olivier van Paasschen	Paul Makken
Tel:	0031 (0)6 29 23 92 87	0031 (0)6 10 45 95 48
E-mail:	ovanpaasschen@anwb.nl	pmakken@anwb.nl